

POROČILA

Novi doktorji znanosti s področja geografije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani

Tomaž Gorenc:

Razvoj modela součinkovanja vročinskega stresa s socialno-ekonomskimi in zdravstvenimi dejavniki s primerjavo mestnih podnebij Kopra in Ljubljane

Model development of heat stress interaction with socio-economic and health factors with comparison of the urban climates of Koper and Ljubljana

Doktorska disertacija: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Študijski program humanistika in družboslovje – geografija, 2025, 194 strani

Mentorica: dr. Katja Vintar Mally

Zagovor: 29. 5. 2025

Naslov: Inštitut za zdravje in okolje, Slovenska cesta 56, 1000 Ljubljana

E-pošta: tomaz.gorenc@izo.si

Izvleček: Doktorska disertacija obravnava razvoj modela součinkovanja vročinskega stresa s socialno-ekonomskimi in zdravstvenimi dejavniki na primeru dveh mestnih sosesk, Olma v Kopru in Zupančičeve jame v Ljubljani. Vročinski stres je obravnavan kot eden ključnih učinkov podnebnih sprememb, ki se v urbanem okolju prepletajo z značilnostmi mestnega toplotnega otoka ter z ranljivostjo prebivalstva. Raziskava temelji na metodološkem pristopu KAP (znanje, stališča, vedenje) in geografskem socialnoekološkem okviru, pri čemer so analizirane demografske, izobraževalne, ekonomske in zdravstvene značilnosti prebivalcev. V dveh fazah raziskave je bil izveden pregled literature, spletna predraziskava ter osrednja terenska raziskava jeseni 2020. Rezultati kažejo, da socioekonomski status in zdravje pomembno vplivata na zaznavanje vročinskega stresa, stališča do tveganj ter izvajanja preventivnih ukrepov. Med socioekonomskimi dejavniki najbolj izstopata spol (vedenje) in dohodek (znanje), med zdravstvenimi pa samoocena zdravja, ki vpliva predvsem na stališča. Ugotovitve potrjujejo, da razlike med prebivalci obstajajo ne glede na podnebni tip ter da vročinski stres nastopa tudi izven formalno definiranih vročinskih valov. Razviti model omogoča boljše razumevanje ranljivosti prebivalstva in predstavlja izhodišče za učinkovitejše javnozdravstvene, urbanistične in komunikacijske prilagoditvene ukrepe.

Ključne besede: vročinski stres, socialno-ekonomski dejavniki, zdravje, KAP pristop, mestno podnebje, podnebne spremembe

Anja Trobec:

Razvojni potencial ekološkega kmetijstva na zavarovanih območjih
Development potencial for organic farming in protected areas

Doktorska disertacija: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Študijski program humanistika in družboslovje – geografija, 2025, 296 strani

Mentorica: dr. Katja Vintar Mally

Somentorica: dr. Barbara Lampič

Zagovor: 5. 11. 2025

Naslov: Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direktorat za naravo, Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

E-pošta: anja.trobec@gov.si

Izvleček: Pri razvoju trajnostne kmetijske prakse – ekološkega kmetijstva, imajo pomembno vlogo zavarovana območja, kjer je kmetijstvo že od nekdaj prisotno in je sooblikovalo kulturno pokrajino. Zavarovanje kulturne pokrajine lahko na različne načine vpliva na razvojno dinamiko ekološkega kmetijstva. V doktorski disertaciji smo preučevali značilnosti in razvoj ekološkega kmetijstva na zavarovanih območjih kulturne pokrajine. Ugotavljali smo, v kolikšni meri in na kakšen način se zavarovanost nekega območja odraža v razvojnem potencialu ekološkega kmetijstva. Osredotočili smo se na vrednotenje vpliva varstvenih režimov in načinov upravljanja zavarovanih območij na zalogo in rabo razvojnega potenciala ekološkega kmetijstva. Za potrebe raziskave smo opredelili razvojni potencial ekološkega kmetijstva ter razvili metodologijo za njegovo ocenjevanje na zavarovanih območjih. Izkazalo se je, da je na zavarovanih območjih ekološko kmetijstvo v splošnem premalo uveljavljeno, njegov razvojni potencial pa preslabo izkoriščen. Razvoj ekološkega kmetijstva na zavarovanih območjih spremljajo številni izzivi, povezani z značilnostmi sistema varstva narave, vprašanjem skladnosti okoljske in kmetijske zakonodaje in obstoječimi načini sodelovanja med deležniki. Zaradi sinergijskih učinkov ekološkega kmetijstva in zavarovanih območij bi veljalo načrtno pristopiti k soočanju s prepoznanimi izzivi in pospešenem uveljavljanju ekološkega kmetijstva na zavarovanih območjih. V ta namen smo oblikovali smernice nadaljnega razvoja ekološkega kmetijstva na obstoječih in morebitnih novih zavarovanih območjih.

Gljučne besede: ekološko kmetijstvo, zavarovano območje, trajnostni razvoj, razvojni potencial, kulturna pokrajina, upravljanje zavarovanih območij, varstveni režimi

Nejc Bobovnik:

Razvoj metode za izračun ekološkega odtisa slovenskih regij

Development of a method for calculating the ecological footprint of Slovenian regions

Doktorska disertacija: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Študijski program humanistika in družboslovje – geografija, 2025, 219 strani

Mentorica: dr. Katja Vintar Mally

Somentor: dr. Simon Kušar

Zagovor: 3. 12. 2025

Naslov: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

E-pošta: nejc.bobovnik@ff.uni-lj.si

Izvleček: Ekološki odtis meri porabo naravnih virov glede na njihovo razpoložljivost in je uporaben tudi na regionalni ravni. Doslej so izračuni temeljili izključno na nacionalnih podatkih, statistično razdeljenih med regije, kar omejuje njihovo natančnost. Namen disertacije je razviti metodo za izračun ekološkega odtisa slovenskih statističnih regij na podlagi kakovostnejših podatkov. Obstoječe mednarodne metode smo ustrezno prilagodili za slovenske razmere, pri čemer izračun temelji na hibridnem pristopu. To pomeni izračun ogljičnega odtisa po pristopu od spodaj navzgor in preostanek izračuna po pristopu od zgoraj navzdol z uporabo podatkov Statističnega urada Republike Slovenije. Kljub omejitvam uporabljenih podatkov metoda omogoča redne izračune ekološkega odtisa in biokapacitete ter oblikovanje ukrepov in strategij v okviru regionalnega načrtovanja. Razlike med regijami so velike: najvišji ekološki odtis ima Pomurska regija (6,26 gha/prebivalca), najnižjega pa Zasavska regija (4,31 gha/prebivalca). Primorsko-notranjska regija ima najvišjo biokapaciteto (7,62 gha/prebivalca) in je edina regija z ekološkim presežkom. Najnižjo biokapaciteto ima Osrednjeslovenska regija (1,09 gha/prebivalca), ki posledično beleži tudi najvišji ekološki primanjkljaj. Razvita metoda pomeni pomemben prispevek k razvoju geografskih pristopov za prostorsko spremljanje in vrednotenje okoljskih pritiskov ter trajnostnega razvoja. Omogoča prepoznavanje regionalnih razlik ter njihovo povezovanje z razvojnimi

in prostorskimi značilnostmi, kar krepi aplikativno vrednost geografskih analiz pri oblikovanju regionalnih in trajnostnih politik.

Ključne besede: ekološki odtis, ogljični odtis, biokapaciteta, hibridni pristop, regionalna geografija, statistične regije, Slovenija

Lucija Miklič Cvek

Poročilo o delu Zveze geografov Slovenije v letu 2025

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <https://www.zveza-gs.si/>

Leta 2025 je bilo v Zvezo geografov Slovenije včlanjenih šest društev (Ljubljansko geografsko društvo, Društvo učiteljev geografije Slovenije, Geografsko društvo Gorenjske, Geografsko društvo Maribor, Društvo mladih geografov Slovenije in Društvo študentov geografije Maribor) ter šest posameznikov. Pod njenim okriljem so delovale Komisija za hidrogeografijo, Komisija za uporabo geografskih informacijskih sistemov pri varovanju okolja in Komisija za regionalno in prostorsko planiranje.

Izvršni odbor (IO) se je sestel na štirih rednih in dveh dopisnih sejah. Marca je organiziral občni zbor, ki so se ga udeležili predstavniki vseh včlanjenih društev. Na njem so bila predstavljena poročila o delu organov ZGS ter poročila o delovanju društev in komisij ter sprejet program dela za leto 2026. Občni zbor je izvolil Tima Gregorčiča za novega člana izvršnega odbora ZGS (nadomestil je Leo Rebernik) in ga imenoval za sourednika revije Geografski obzornik. Hkrati je za novega člana disciplinske komisije izvolil Danijela Davidoviča. Zamenjal je Gregorja Kovačiča, ki je s funkcije odstopil. Občni zbor je potrdil, da bo 25. zborovanje slovenskih geografov leta 2029 potekalo v Brkinih. Soorganizatorja zborovanja sta Oddelek za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem in Občina Ilirska Bistrica.

V okviru publicistične dejavnosti so bile izdane dve številki znanstvene revije Geografski vestnik (letnik 97) ter dve dvojni številki strokovne revije Geografski obzornik (letnik 72). Reviji nadaljujeta tradicijo seznanjanja strokovne in širše javnosti z znanstvenimi dosežki geografske vede.

Osrednji dogodek leta 2025 je bilo **24. zborovanje slovenskih geografov** z naslovom »Kozjansko – izzivi trajnostnega razvoja in obmejnosti«, ki je potekalo 3. in 4. oktober na Gradu Podsreda in v Kozjem. Dvodnevnega dogodka, ki sta ga organizirala Zveza geografov Slovenije in Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ob pomoči Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj kot soorganizatorja in lokalnih partnerjev Kozjanskega regijskega parka in Fakultete za turizem Univerze v Mariboru, se je udeležilo skoraj 150 udeležencev. V okviru zborovanja so bila podeljena tudi priznanja ZGS. Priznanja je prejelo 22 geografov za njihovo požrtvovalno delo na društvenem področju in v stroki. Najuglednejši priznanji sta prejela Matej Gabrovec (Melikovo priznanje) in Stanko Pelc (Ilešičevo priznanje). Častni član pa je postal sarajevski kolega Ranko Mirić.

Zveza geografov Slovenije je 4. aprila 2025 koordinirala organizacijo **Noči geografije**, v okviru katere se je odvilo šestnajst dogodkov. Zaradi skromne udeležbe v preteklih letih se je IO ZGS odločil, da tokrat ne organizira osrednjega virtualnega dogodka.

Zveza geografov Slovenije in Oddelek za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem sta 13. junija 2025 organizirala **2. Dan geografije**, ki se ga je udeležilo 45 zaposlenih s štirih geografskih ustanov v Sloveniji. Dogodek je potekal v Ilirski Bistrici in na Volovji rebri, gostila pa ga je Občina Ilirska Bistrica. V okviru dogodka je bilo podpisano tudi pismo o nameri o sodelovanju pri pripravi in izvedbi **Zborovanja slovenskih geografov leta 2029** v Brkinih, ki sta ga podpisala predsednik ZGS Aleš Smrekar in župan občine gostiteljice Gregor Kovačič.

Komisija za regionalno in prostorsko planiranje ZGS in Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani sta 17. oktobra 2025 organizirala **Mesec prostora 2025** z naslovom »Digitalne rešitve za digitalni svet – Prihodnost prostorskega načrtovanja«. Dogodka se je udeležilo 100 udeležencev.

Zveza geografov Slovenije je tudi v letu 2025 podelila **Bohinčevo nagrado** za najboljše študentsko delo s področja geografije. Komisija za podelitev nagrade v sestavi Jure Tičar, Primož Pipan in Petra Gostinčar je prejela šest prijav in odločila, da nagrado prejme študent Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani Tim Gregorčič za magistrsko delo z naslovom *Kvantifikacija in ovrednotenje zunanje toplotne obremenitve ljudi na lokalnih podnebnih območjih mesta Ljubljana* (mentor: Matej Ogrin; somentorja: Stevan Savič in Blaž Repe).

Zveza geografov Slovenije je tudi leta 2025 zastopala slovenske geografinje in geografe v Mednarodni geografski zvezi (IGU – *International Geographical Union*) in Evropskem združenju geografskih zvez (EUGEO – *Association of Geographical Societies in Europe*). Predstavniki ZGS so se udeležili EUGEO kongresa na Dunaju, ki je potekal med 8. in 11. septembrom 2025. V okviru kongresa je potekala tudi skupščina EUGEO.

ZGS je bila prisotna na družbenem omrežju Facebook. Osrednja kanala za obveščanje pa še naprej ostajata Geolista ter spletna stran ZGS (<https://www.zveza-gs.si/>).

Na občnem zboru leta 2026 bodo potekale volitve novega predsednika in članov izvršnega odbora. Društva so bila pozvana, da v skladu z 20. in 21. členom statuta predlagajo kandidate za predsednika in člane izvršnega odbora ZGS. Vsako društvo lahko predlaga enega kandidata za predsednika in tri kandidate za člane izvršnega odbora ZGS. Kandidat mora biti član društva predlagatelja.

Boštjan Rogelj

Poročilo o delu Ljubljanskega geografskega društva v letu 2025

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <http://www.lgd-geografi.si/>

Leta 2025 smo v Ljubljanskem geografskem društvu v okviru rednih dejavnosti izvedli 28 prireditev: devetnajst ekskurzij (sedem pohodnih, šest po Sloveniji in sosednjih pokrajinah ter šest kratkih), šest potopisnih predavanj ter dva geografska večera in fotodelavnico (preglednice 1–6). Ekskurzije po Sloveniji in sosednjih pokrajinah so bile ponovno bolj tematsko obarvane, prevladovala so kulturne in umetnostne vsebine. Na kratkih ekskurzijah smo ponovno spoznavali različne lokalno relevantne tematike ter ustanove v prestolnici. V okviru pohodnih ekskurzij smo nadaljevali s potjo po nekdanji deželi Kranjski s poudarkoma na zavarovanih območjih narave in demografsko ogroženih manjših naseljih. Potopisna predavanja in geografski večeri so se vrnili v prenovljeno dvorano Zemljepisnega muzeja (po novem Gosposka in Križevniška dvorana Zemljepisnega muzeja GIAM ZRC SAZU), tako kot doslej pa smo jih vzporedno prenašali po spletu – razen potopisa v Atriju ZRC SAZU, ki ga je predavatelj izvedel s pomočjo diaprojektorja (slika 1). Na geografskih večerih smo obravnavali nadvse aktualni temi – sodobna energetska razpotja in globokomorsko rudarjenje, na potopisnih predavanjih pa smo spoznavali precej oddaljene destinacije. V sodelovanju z Založbo ZRC smo izdali tudi dva knjižna vodnika: *Slovenija XI* in *Metodova krožnica: pohodne ekskurzije LGD*. Društvenih prireditev se je skupaj udeležilo 604 oseb. V povprečju so bila najbolj obiskana potopisna predavanja (42 oseb), ki so poskrbela tudi za najbolj obiskan dogodek leta (Kolumbija, Ekvador, Peru – od obale prek Andov do džungle: 70 oseb). Društvo je tako nadaljevalo z uresničevanjem svojega temeljnega poslanstva – razvijanjem geografske znanosti in izobraževanja, uveljavljanjem geografije v družbi, izobraževanjem članov in popularizacijo geografskih spoznanj, kar nenazadnje potrjuje tudi status nevladne organizacije v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja.

V letu 2025 smo še naprej sodelovali z drugimi geografskimi ustanovami in društvi, zlasti z DMGS-jem: sej izvršnega odbora se je redno udeleževala njihova predstavnik (Katja Levstek), članom in članicam smo poslali izhode prednovoletne številke glasila GEOMix, dve potopisni predavanji in ekskurzijo pa smo pripravili skupaj. Ljubljansko geografsko društvo je zastopano tudi v organih Zveze geografov Slovenije (ZGS) in ostaja med njenimi najdejavnejšimi člani. Članstvu še naprej pošiljamo številke revije Geografski obzornik, ki jo izdaja ZGS, po novem pa omogočamo tudi naročnino na Geografski vestnik.

Preglednica 1: Ekskurzije po Sloveniji in sosednjih pokrajinah v letu 2025.

datum	naslov	vodja
22. 3. 2025	Kulturna in naravna dediščina Kostanjevice na Krki z okolico	Polona Senčar
10. 5. 2025	Po poteh Alme M. Karlin: od zibelke v Celju do groba na Svetini	Barbara Trnovec
31. 5. 2025	Po Kosovelovih poteh	Jana Ozimek
20. 9. 2025	Rakov Škocjan z okolico: relief kot odsev pretekle hidrološke dinamike in razvoja kraških polj	dr. Mateja Ferk
18. 10. 2025	Vipavska dolina in njene nove razvojne možnosti	Katja Levstek (DMGS)
25. 10. 2025	Bled z gradom, vilami in hoteli	dr. Nika Leben

Preglednica 2: Kratke ekskurzije v letu 2025.

datum	naslov	vodja
4. 2. 2025	Arheološko najdišče NUK II	Blaž Orehek
2. 4. 2025	Frančiškanska knjižnica	Frančiškanska knjižnica
9. 4. 2025	Mostovi in nabrežja Ljubljane	Natalija Lapajne, Muzej za arhitekturo in oblikovanje
12. 9. 2025	1495 dni Ljubljane med 2. svetovno vojno	Muzeji in galerije mesta Ljubljane
6. 10. 2025	Frančiškanska knjižnica (ponovitev)	Frančiškanska knjižnica
22. 10. 2025	Center Rog	Center Rog

Preglednica 3: Pohodne ekskurzije v letu 2025.

datum	Naslov	vodja
16. 2. 2025	Etapa #27: Ig – Ljubljana	dr. Matej Gabrovec
16. 3. 2025	Etapa #28: Ljubljana – Topol pri Medvodah	dr. Matej Gabrovec
13. 4. 2025	Etapa #29: Topol pri Medvodah – Belica	dr. Matej Gabrovec
18. 5. 2025	Etapa #30: Belica – Vrhnika	dr. Matej Gabrovec
15. 6. 2025	Etapa #31: Vrhnika – Dobec	dr. Matej Gabrovec
28. 9. 2025	Etapa #32: Dobec – Cerknica	dr. Matej Gabrovec
12. 10. 2025	Etapa #33: Cerknica – Gorenje Jezero	dr. Matej Gabrovec

Preglednica 4: Potopisna predavanja v letu 2025.

datum	naslov	predavatelj
14. 1. 2025	Japonska avantura očeta in sina	Jure in Urh Omejc
18. 2. 2025	Zelenortski otoki	Matjaž Corel
18. 3. 2025	Kolumbija, Ekvador, Peru – od obale prek Andov do džungle	Jan Popovič (DMGS)
16. 9. 2025	Vzhodni Karibi – island hopping	Džangir Kolar
21. 10. 2025	Potovanja po Aziji pred obdobjem svetovnega spleta	dr. Gregor Majdič
18. 11. 2025	Z nahrbtnikom po navdihujoči Indoneziji	Jan Popovič (DMGS)

Preglednica 5: Geografski večeri v letu 2025.

datum	naslov	predavatelj
11. 3. 2025	Energetska razpotja sveta in Slovenije	dr. Dušan Plut
9. 9. 2025	Globokomorsko rudarjenje	Špela Bandelj Ruiz, Greenpeace Slovenija

Preglednica 6: Fotodelavnice v letu 2025.

datum	naslov	predavatelj
8. 3. 2025	Fotografiranje vode v naravi	Rok Godec

JERNEJ TIRAN

Slika 1: Potopisno predavanje o potovanjih po Aziji pred obdobjem svetovnega spleta ni bilo posebno le zaradi eminentnega gosta in posebne lokacije, temveč tudi zato, ker je bilo izvedeno s pomočjo diaprojektorja.

V letu 2025 smo tako kot doslej v svoje vrste vabili in sprejemali nove članice in člane. Še vedno vabimo k včlanitvi pod ugodnimi pogoji vse nove magistrante in magistrantke Oddelka za geografijo ljubljanske Filozofske fakultete. Tudi letos se nam jih je pridružilo nekaj, kar zagotavlja pomladitev društvenih vrst. Društvo je konec leta štelo 232 članov, kar je osem manj kot lani.

Izvršni odbor društva je v letu 2025 opravil sedem rednih sej in dve dopisni. Sestavljali so ga: Jernej Tiran (predsednik), Adam Gabrič (tajnik), Jasna Sitar (blagajničarka), Marko Senčar Mrdaković in Lenart Štut (referenta za ekskurzije), Katja Brcar (referentka za kratke ekskurzije), Sašo Stefanovski (referent za potopisna predavanja), Anja Abrahamsberg (referentka za geografske večere), Matej Jelovčan (referent za založništvo in kartografijo) in Rok Godec (predstavnik učiteljev geografije in referent za fotografsko delavnico). Mesto podpredsednika ni bilo zasedeno.

Jernej Tiran